

**Kartlegging av statlige tilskuddsordninger
(postene 70-89) med miljøskadelige
konsekvenser**

**Rapport utarbeidet av SWECO
på oppdrag fra Finansdepartementet**

Presentert av: Kristin Magnussen

FORMÅL MED ARBEIDET:

- **Å komme fram til hvilke tilskuddsordninger (innen postene 70-89) som har de største negative miljøvirkningene**
- **Presentere hvilke(n) type(r) miljøvirkninger de har**
(Utslipp av klimagasser; Annen luftforurensning og støy; Utslipp av kjemikalier og miljøgifter; Forurensning av vann og hav; Biologisk mangfold og naturområder; Kulturminner, kulturmiljø og kulturlandskap)
- **Analysen av miljøvirkninger er gjennomført på "screening"-nivå, ikke dypdykk i hver enkelt ordning**

70-89-POSTENE SOM DEL AV STATSBUDDSJETTET

- **Postene 70-89 omfatter overføringer til private (for eksempel husholdninger, organisasjoner, private bedrifter mv.) og overføringer til statlige og kommunale foretak som er organisert som selvstendige rettssubjekter**

- **70-89-postene utgjør 480 poster og ca 456 mrd kroner på 2008-budsjettet**

Med gitte kriterier faller bevilgninger til de regionale helseforetakene (ca 84 mrd) og folketrygden (ca 258 mrd) utenfor

- **Ca 114 mrd, eller ca 10 % av total bevilgning over statsbudsjettet gjenstår for vurdering av miljøvirkninger**

OPPSUMMERING (1):

- Kartleggingen viser at innenfor postene 70-89 som utgjør 480 poster og ca. 10 % av totalt statsbudsjett, er det et stort flertall av poster som man må anta ikke har direkte negative miljøkonsekvenser
- Gjennomgangen viser at det er poster på ni departementers budsjetter som antas å ha direkte negative miljøkonsekvenser

OPPSUMMERING (2):

- **Landbruks- og matdepartementet og til dels Samferdselsdepartementet skiller seg ut som departementer med flest poster – av betydelig størrelse – med negative miljøkonsekvenser**
- **I tillegg er det identifisert poster på budsjettene til henholdsvis**
- **Nærings- og handelsdepartementet**
- **Fiskeri- og kystdepartementet,**
- **Miljøverndepartementet,**
- **Olje- og energidepartementet,**
- **Kommunal- og regionaldepartementet**
- **(Utenriksdepartementet og Kultur- og kirke departementet)**

ORDNINGER MED NEGATIVE MILJØKONSEKVENSER:

I tillegg er det identifisert en del ordninger som KAN ha negative miljøkonsekvenser dersom ikke tilstrekkelig miljøhensyn tas ved tildeling, for eksempel ved prosjektstøtte osv.,

Ordningene på Utenriksdepartementets og Kultur- og kirke departementets budsjetter er i denne kategorien

I tillegg har flere av de andre departementene OGSÅ ordninger i denne kategorien

TYPE ORDNINGER MED NEGATIV MILJØKONSEKVENNS

- **Transportstøtte-ordninger**
- **(Primær)-næringsstøtte**
- **Støtte til nærings- og distriktsutvikling**
- **Energistøtteordninger**
- **Miljøstøtteordninger (med negative konsekvenser for andre miljøområder)**

PÅVIRKER MANGE MILJØOMRÅDER:

Mange av tilskuddordningene vi har vurdert gir negative påvirkninger på flere /mange miljøtemaer, som:

- klimagassutslipp**
- annen luftforurensning,**
- forurensning av vann og hav**
- utslipp av kjemikalier og miljøgifter**
- reduksjon av biologisk mangfold og naturområder,**
- negative virkninger for kulturminner, kulturmiljø og kulturlandskap**

Andre ordninger er mer spesifikke – for eksempel transportstøtteordninger, påvirker særlig klimagassutslipp og annen luftforurensning

KONKLUSJON

- 1. De fleste tilskuddsordningene innen postene 70-89 har ikke miljønegative konsekvenser (gitt de kriterier og avgrensninger vi har gjort i prosjektet)**
- 2. En del departementer skiller seg ut ved å ha mange – og pengemessig store – tilskuddsordninger som har/kan ha direkte negative miljøkonsekvenser**
- 3. I tillegg forekommer en del tilskuddsordninger i ”gråsonen” – disse kan ha negative miljøkonsekvenser dersom ikke spesielle miljøhensyn tas ved tildeling og bruk**
- 4. Rapporten gir ikke det totale bildet av ordninger på statsbudsjettet med mulige negative miljøkonsekvenser fordi gjennomgangen ikke omfatter alle poster på budsjettet**

ORDNINGER MED NEGATIVE MILJØKONSEKVENSER (1):

NÆRINGS- OG HANDELSDEPARTEMENTET

Kap 909 Tiltak for sysselsetting av sjøfolk:

Post 73: Tilskudd til sysselsetting av sjøfolk

Kap 922: Romvirksomhet:

Post 72: Nasjonale følgemidler

Kap 937: Svalbard Reiseliv AS: Post 71 Tilskudd

Kap 938: Omstillingstiltak:

Post 71: Omstillingstilskudd til Sør-Varanger

Kap 2421 Innovasjon Norge:

Post 72: Forsknings- og utviklingskontrakter

Post 79: Maritim utvikling

ORDNINGER MED NEGATIVE MILJØKONSEKVENSER (2):

FISKERI- OG KYSTDEPARTEMENTET

Kap 1050: Diverse fiskeriformål

- Post 75: Tilskudd til næringstiltak i fiskeriene**
- Post 76 Tilskudd til strukturiltak for kapasitetstilpasning**

Kap 2415 Innovasjon Norge, fiskeri- og andre regionalpolitiske tiltak:

Post 75: Marint verdiskapingsprogram

ORDNINGER MED NEGATIVE MILJØKONSEKVENSER (3):

LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENTET

**1149: Verdiskapings og utviklingstiltak i landbruket: Post 71:
Tilskudd til verdiskapningstiltak i skogbruket**

Kap 1150: Til gjennomføring av jordbruksavtalen m.m.:

- Post 70: Markedsregulering**
- Post 73: Pristilskudd**
- Post 74: Direkte tilskudd**

Kap 1151: Til gjennomføring av reindrifftsavtalen:

- Post 75: Kostnadssenkende og direkte tilskudd**

ORDNINGER MED NEGATIVE MILJØKONSEKVENSER

(4):

SAMFERDSELSDEPARTEMENTET

Kap 1310: Flytransport: Post 70: Kjøp av innenlandske flyruter

Kap 1311: Tilskudd til regionale flyplasser: Post 71:Tilskudd til ikke-statlige flyplasser

Kap 1320: Statens vegvesen: Post 72: Kjøp av riksvegferjetjenester

Kap 1330: Særskilte transporttiltak: Post 70:Kjøp av sjøtransporttjenester på strekningen Bergen-Kirkenes

ORDNINGER MED NEGATIVE MILJØKONSEKVENSER (5):

MILJØVERNDEPARTEMENTET

Kap1427 Post 72: Erstatning for tap av beitedyr tatt av rovvilt

OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENTET

**Kap 1820: Norges vassdrags- og energidirektorat:
Post 73: Tilskudd til utjevning av overføringstariffer**

KOMMUNAL- OG REGIONALDEPARTEMENTET

**Kap 552: Nasjonalt samarbeid for regional utvikling:
Post 72: Nasjonale tiltak for regional utvikling**

AVGRENSNINGER :

- Kun sett på ”ordninger” som fremstår i form av direkte tilskudd over statsbudsjettet
- Kun sett på tilskuddsordninger/støtteordninger til privatpersoner, bedrifter og institusjoner, det vil si postene 70-89 på statsbudsjettet
- Ikke sett på ”manglende ordninger”
- Kun kartlagt tilskuddsordninger med negative miljøkonsekvenser. Ikke foretatt noen form for ”nytte-/kostnadsanalyse” der vi veier fordeler og ulemper ved å beholde eller avvikle ordningen.
- Bare lagt vekt på de direkte virkningene av tilskuddet

UTVELGELSE AV ORDNINGER:

- **Ordninger UTELATT etter følgende kriterier:**
- **Tilskudd til administrasjon/drift av foretak, institusjoner o.l**
- **Tilskudd til informasjonsarbeid og medier**
- **Tilskudd til undervisning, utdanning og arbeidsmarkedstiltak**
- **Tilskudd til kulturelle og kirkelige aktiviteter (unntak: kirkebygg)**
- **Tilskudd til FoU og utredninger**
- **Tilskudd til helse- og omsorgstjenester**
- **Kontantutbetalinger og rimelige tjenester til privatpersoner med svak økonomi**
- **Tilskudd til virksomhet utenfor Norges grenser eller som har virkninger utenfor Norges grenser**